VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

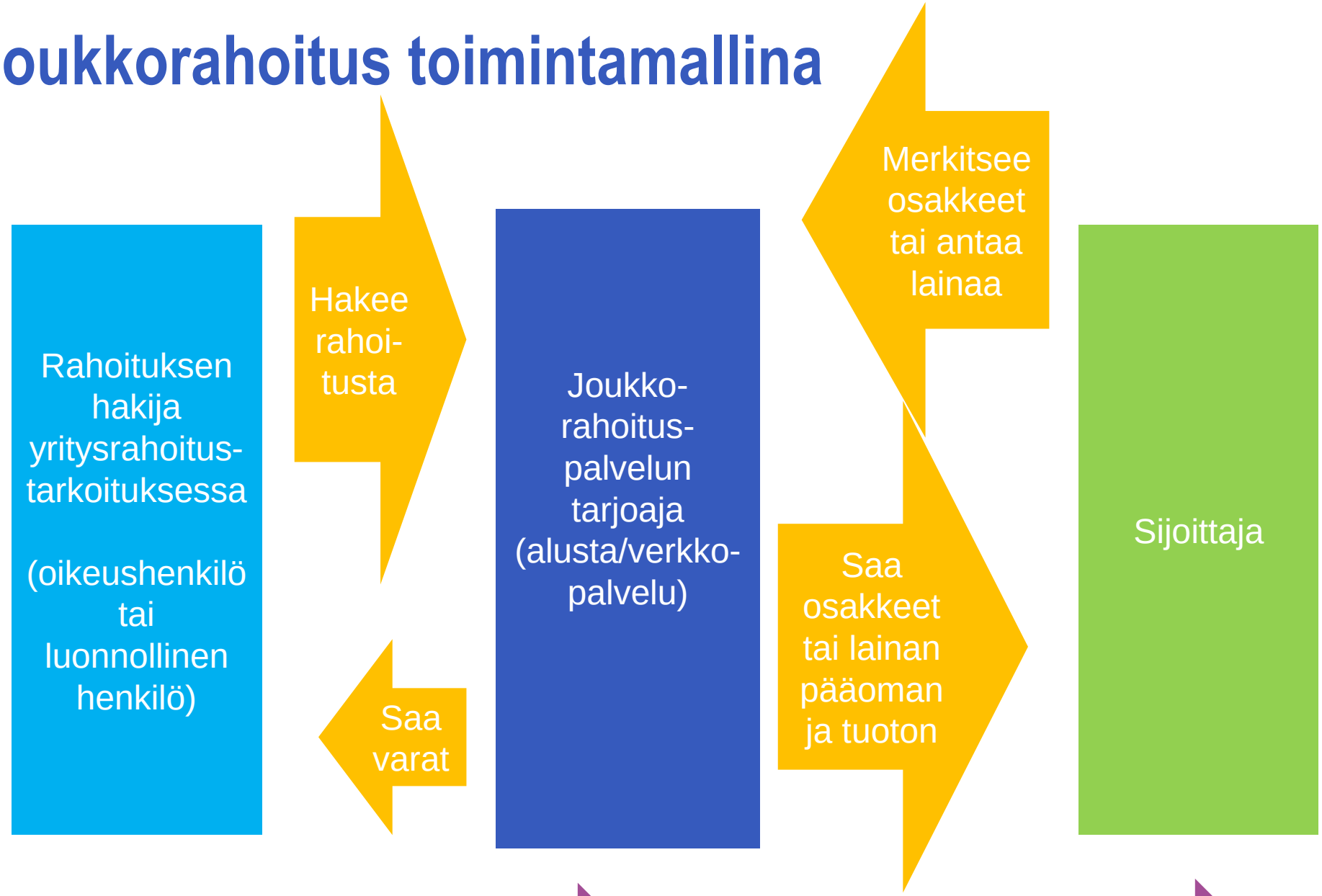
EU:n joukkorahoitusasetuksen kansalliset täytäntöönpanotoimet

Anu Ranta, lainsäädäntöneuvos
4.2.2022
Eduskunnan talousvaliokunnan kuuleminen

Taustaa

- EU:n joukkorahoitusasetus (EU) 2020/1503 hyväksyttiin marraskuussa 2020 ja sen soveltaminen alkoi marraskuussa 2021
  - Nykyisille rekisteröityneille tai muun toimiluvan pohjalta toimiville palveluntarjoajille on siirtymäaika marraskuuhun 2022
  - HE 126/2021 vp ja HE 222/2021 vp: Finanssivalvonnan määrääminen toimivaltaiseksi viranomaiseksi ja Rahoitusvälineiden markkinat –direktiivin muutoksen täytäntöönpano
  - HE 228/2021 vp: Varsinaiset täytäntöönpanotoimet
- Suomessa on kansallista sääntelyä joukkorahoituksen välittäjille
  - Vuoden 2016 joukkorahoituslaki
  - Sijoituspalvelulaki (Rahoitusvälineiden markkinat -direktiivin pohjalta)

Joukkorahoitus toimintamallina

VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Sijoitusmuotoinen vai lainamuotoinen

- EU-asetuksen joukkorahoitus on joko lainamuotoista tai sijoitusmuotoista – lainamuotoinen yleisempi
  - Sijoitusmuotoisessa joukkorahoituksessa rahoituksen hakija laskee liikkeeseen arvopapereita, tyypillisesti osakkeita, joita sijoittajat merkitsevät.
  - Lainamuotoisessa joukkorahoituksessa sijoittaja antaa rahoituksen hakijalle yritystoimintaa varten lainaa. Sijoittaja saa tuottona sovitun koron.

Joukkorahoituksesta numeroina

- Markkinalla nyt 11 aktiivista palveluntarjoajaa
  - 3 sijoitusmuotoista
  - 8 lainamuotoista
- Rahoituskierroksia vuonna 2020 noin 11 200 kpl ja kerättyjä varoja 199 M€ (62 % lainamuotoista ja 37 % sijoitusmuotoista)
  - Lainakoko keskimäärin noin 11 000 €/yritys
    - Lainamuotoisen joukkorahoituksen kokonaismäärä 1 % luottolaitosten myöntämien yrityslainojen määrästä
  - Sijoitusmuotoisessa varoja kerättiin keskimäärin 1,9 M€/yritys
    - Sijoitusmuotoisen joukkorahoituksen osuus oli noin 15 % suomalaisilta sijoittajilta kerätystä riskirahoituksesta → Sijoitusmuotoisen joukkorahoituksen välittäminen varsin merkittävässä roolissa Suomessa
- Rahoittajina eli sijoittajina merkittävästi yksityishenkilöitä/kotitalouksia

Sijoittajien korvausrahasto ja talletussuojarahasto

- Joukkorahoitushankkeisiin tehtävät sijoitukset eivät kuulu EU:n joukkorahoitusasetuksen mukaan
  - sijoittajien korvausrahaston tai
  - talletussuojarahaston suojan piiriin
- Tästä on kerrottava sijoittajille

EU:n joukkorahoitusasetuksesta johtuvat täytäntöönpanotoimet

- EU:n joukkorahoitusasetus jättää vähän kansallista liikkumavaraa
- Valtaosa uuden sääntelyn vaikutuksista palveluntarjoajiin ja asiakkaisiin suoraan EU-asetuksesta
- Kansallisena tehtävänä
  - tarpeelliset valvontavaltuudet
    - EU-asetuksen valvontavaltuudet ovat vähimmäisvaltuuksia
  - hallinnolliset ja rikosoikeudelliset seuraamukset
  - hallinnollisten sanktioiden sijaan mahdollista säätää rikosoikeudellisia seuraamuksia
    - luvaton palveluntarjonta rikosseuraamusten piiriin, kuten muissa rahoituspalveluissa

EU:n joukkorahoitusasetuksesta johtuvat täytäntöönpanotoimet

- Kansallisena tehtävänä (jatkuu edelliseltä sivulta)
  - toimilupahakemusmenettelyyn liittyvä muutoksenhakuoikeus
  - palveluntarjoajaan liittyvä omistajavalvontamenettely
  - luonnollisen henkilön oikeus saada rikosrekisteriote rahoituksen hakemiseksi joukkorahoitusalustalla ja rikostuomioita koskevien henkilötietojen käsittely
  - avaintietoasiakirjaa koskeva vahingonkorvausvelvollisuus
  - tarpeelliset siirtymäsäännökset

EU:n joukkorahoitusasetuksesta johtuvat täytäntöönpanotoimet

- Yleisten rahanpesu- ja terrorismin rahoittamisen estämistä koskevien velvoitteiden poistuminen
  - Korvautuu EU-asetuksen suojakeinoilla
- Selkeyden ja oikeustilanteen yksinkertaistamisen vuoksi
  - Nykyinen joukkorahoituslaki ehdotetaan kumottavaksi
  - Tilalle uusi laki joukkorahoituspalvelun tarjoamisesta

Kansallinen liikkumavara EU:n joukkorahoitusasetuksessa

- Muu joukkorahoituspalvelun tarjoajille sallittu toiminta
  - Huomioitu nykyisten palveluntarjoajien toiminta
  - Tavoitteena kilpailuneutraliteetti muiden rahoituspalvelun tarjoajien kanssa
- Lainamuotoisen joukkorahoituksen sääntely yli 5 M€:n rahoittamisen osalta samoin perustein kuin sitä pienemmissä rahoitustapahtumissa
- Yksinkertaistettu toimilupamenettely → Ei sovellu Suomessa
  - Rekisteröinti ei riitä perusteeksi
  - Finanssivalvonnalla ei riittäviä tietoja arviointiin

Kansallinen liikkumavara EU:n joukkorahoitusasetuksessa

- Vahingonkorvausvelvollisuus
  - Avaintietoasiakirjan osalta asetuksessa raamit, mutta olisi kansallista liikkumavaraa säätää laajemminkin → Yhdenmukaisesti muiden vastaavien esitteiden kanssa
  - Yleinen vahingonkorvausvelvollisuus harmonisoinnin ulkopuolella → Yhdenmukaisesti muiden rahoituspalvelujen kanssa ja huomioiden sijoittajakunta, tuotteet ja tarjolla olevat suojamekanismit
- Salassapitovelvollisuus
  - Asiakkaan ja palveluntarjoajan välinen salassapito ei harmonisoinnin kohteena, huomioitava kuitenkin tietosuojaa koskeva sääntely → Pankkisalaisuussääntelyn pitäminen voimassa yhdenmukaisesti muiden rahoituspalvelujen kanssa